

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt kr.
Hat hónapra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100 szög 1 frt 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajczárjával számítottatik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közléséért 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

Közművelődési haladás.

A lévai izraelita hitközség új imaházat és iskolát épít.

A templom és iskola első tényezői az erkölcsnek és művelődésnek s ezek legfőbb kellékei a valódi erénynek.

Szívesen üdvözöljük a hitközséget e téren; s ezt annál szívesebben tesszük, minél inkább alkalmunk nyílik meggyőződni arról, hogy ezen erkölcsöket, ezen művelődést a magyar nemzeti szellem hatja át.

Nekünk erős, magyar nemzeti közművelődési tényezőkre, eszközökre van szükségünk; mindazt, ami a magyar kultúra terjesztésében, keretében foglal helyet, örömmel fogadjuk; valamint, ami ennek ellenében akarna foglalni állást, annak megsemmisítésére törekedni s tenni elhatározott akarattal.

Az izraelita hitközségnek jelen intézkedéseiben s azok szellemében a közművelődési haladásnak magyar tényezőit szemléljük, s ezért rokonszenvünkkel találkozunk ezen eljárásuk, melyről úgy vagyunk meggyőződve, hogy az nem mulékony, nem hiu fitogtatás, hanem oly erős benső átérzés, melyet semmiféle visszontagság s áramlat eredeti czéljától: — terjeszteni a magyar közműveltséget, — eltántoritani nem fog.

Helyzetünk utal bennünket arra, hogy a magyar közművelődés tényezőit kutassuk, keressük s a munkára buzdítsuk.

Városunk a fölvidék felé a magyarság határát képezi; innen kell tehát kiindulni azon akciónak első sorban, mely a magyar közművelődés terjesztésére jótékonyan van hivatva hatni.

A templom és iskola azok, melyek, mint főt érintők, e téren legnagyobb szolgálatokat tehetnek s üdvösen működhetnek; azért valahányszor ezeknek emelkedése czélbavétetik s eszközöltetik, mindannyiszor a közművelődés terjesztésének alapját látjuk azokban.

De ezen általánosan elfogadott szempontokon kívül bizonyos specialitások is fordulnak elő az izraeliták e-nemű intézkedéseiben.

Az izraelitáknak templomaiból s iskoláiból kikerült hallgatók, növendékek s hivek rendszerint egyes, falusi községekben telepedvén le: ott a kereskedés és üzlet azon nemeivel foglalkoznak, melyek a falusi közönség által sűrűn látogattnak, — és megvalljuk fájdalommal, hogy tán sűrűbben, mint a templomok és iskolák, — mennyi tér nyílik itt a jó magyar nemzeti szellemnek terjesztésére; mennyi alkalom a haza és alkotmány iránti hűségnek beplántálására!, ha t. i. azon egyén, kinek a szerep jutott, valódi magyar nemzeti szellemmel van fölruházva s magyar érzületeinek csiráit jó alaptól nyeré!!

Városunknak e részben fontos hivatás jutott, melyet minden polgárnak át kell éreznie, ha méltóvá akarja magát tenni a diszes, magyar polgár-névre; s e részben izraelita polgártársaink, mint érintők, speciális helyzetüknél fogva is utalva vannak a velünk karöltve járó haladásra; s mert e részben a legújabb időben, ezen hivatásukat kiváló ügyszeretettel és áldozattal is teljesítik: elismeréssel adózunk igyekezetüknek, elismeréssel azon férfiaknak, kik a hitközség élén állva, ernyedetlen szorgalommal s kitartással küzdenek arra, hogy a

magyar nemzeti műveltség terjesztésé s a magyar kultúra elfoglalja az őt jogosan megillető helyet azon a téren is, ahol eddig — eléggé nem kárhóztatható méltánytalan eljárás következtében — háttérbe szorított.

Szíves elismerésünk megegyezik az ügy érdekében fáradozóknak!

Áldás a magyar szellemű törekvésekre s munkákra!

A közig. tisztviselők nyugdíjaztatása ügyében.

Ugy a vármegyék, mint a kerületek, vagy városok kellemetlenül érintettek, valahányszor 1 1 tisztviselőjük, előhaladt kora, vagy munkaképtelensége miatt kénytelenek tisztviselőik sorából kiejteni anélkül, hogy a munkában elaggett életét, vagy annak támasz nélkül hátrahagyott családját biztosíthatná.

E lapok hasábjain a nyugdíj-kérdés már szelvetve volt. — Elmondott, hogy a körjegyzői intézmény erkölcsi megszilárdítására is mily befolyással lenne, ha ez igen szerény dotációval ellátott hivatal legalább azon reményt nyújtana, hogy a közönség érdekében kifejtett szorgalom jutalma nem a koldusbot, hanem a szolgálati évek arányában kiérdemelt pénz leendő.

Némely megyében legalább a község-jegyzői nyugdíj-intézmény már szervezve van; megteremté azt maga a jegyzői kar a megye közönségének támogatása mellett s ma már áldásos működése enyhíti sok család nyomorát.

Igy a bacs-bodroghmegyei jegyzők nyugdíj-intézete 74,641 frt. 89 kr. alappal bír, melynek kamataiból és a szervezett testület egyéb évi jövedelmeiből ezidőszerezt 36 egyéneknek 11,798 frt. adatik ki, mint rendes nyugdíj.

Ime fényes igazolása ezen körülmény annak, hogy a szervezkedés, egyesülé saját érdekünknek legbiztosabb alapköve.

Ma, midőn a vármegyék új szervezésének küszöbén állunk, midőn a takarékoság elvének hódolva, a hivatalnokok létszámát kevesbitjük; s azon elvekkel fegyverkezve készülünk a tisztviselői választásához, hogy csakis oly egyéneket méltatunk bizalomra, kikben a munka garanciáját véljük föllelhetni: vajjon nem jogosult-e azon kérdés: — hát a vármegye mit ad, mit biztosít tisztviselőinek?

Hat évi szűk existenciát — s aztán — semmit. Ez a keserű igazság. Ez a mi közigazgatási tisztviselőink helyzetének tiszta tükré.

E tisztviselői-kar megfosztva a jobb jövő reményétől, lehetetlen, hogy a vármegyék autonómiaja mellett lelkesüljön.

Az állami tisztviselők jövője e tekintetben mennyivel több megnyugvást kölcsönöz! — Pedig a felelőség, mely hivatalos működéseikkel összekötve van, semmivel sem súlyosabb a közigazgatási tisztviselőkénel; sőt állásuk, amennyiben a választás esélyeinek nincsenek kitéve, kedvezőbbnek mondható.

A baj országos; fölajdultak már ez ügyben a szélrózsa minden irányából; sürgetve a megyei tisztviselő nyugdíj-intézményének megteremtését. — A módozatok abban kulminálnak, hogy a vármegye hozzájárulásával a tisztviselők teremtsék meg a nyugdíj-alapot.

Ugyanily értelemben szólalt föl Burján P. pozsonymegyei bizottsági tag is a Pozsonyvidéki L. 45 és 46-ik számaiban s a kérdés alapos fejtegetése mellett azt ajánlja: hogy a törvényhatóság, esetleg az ország tegye magáévá az ügyet; a penzió-alap megteremtéséhez — (talán életjáradék alakjában) — az Első magyar Atalános Biztosító Társulat közvetítését vegye igénybe.

En is hozzájárulok ahhoz, hogy az eszme e tekintélyes, magyar penzintézet közvetítésével hozás-kapcsolatba, de csakis a törvényhatóságok iniciatívájára s a speciális viszonyoknak megfelelő formákban; mert míg ezen eljárás — tekintve az ország jelen pénzügyi helyzetét — közelebb látszik célra vezetni, másrészt a penzionáltatás körüli intézkedési jog föntartása — legalább még ezidőszerezt — a vármegyék intézkedése jogkörébe lenne sorolandó.

Ezeknek előre bocsajtása után tisztelettel fordulok azon kérelemmel Barsvármegye intéző köreihez:

hogy a szervezkedés stádiumában a közigazgatási tisztviselők nyugdíj-kérdésével is foglalkozzék.

Miután azonban a keletkezésben levő országos mozgalom csakis a megyei közig. tisztviselők nyugdíj-ügyét ventillálja, érintetlenül hagyván a községi (kerületi) jegyzők s a városi tisztviselők helyzetét; — holott Barsvármegyében ezek mind megoldásra várnak: ajánlom, hogy megyénk törvényhatósága a területén működő összes közig. tisztviselők érdekét ölelje föl.

A nyugdíj-kérdés gyors megoldása szempontjából; szerény véleményem szerént leghelyesebb volna, hogyha a megye alispánja a tervezet elkészítése végett az érintett intézet igazgatóságával mielőbb érintkezésbe tenné magát s ennek alapján e közig. tisztviselők nyugdíjaztatásáról az új szervezkedés stádiumában praeciz javaslattal lépne a törvényhatóság elé.

B...a.

Barsvármegye törvhat. bizottságának közlése.

Barsvármegye törvhat. bizottsága f. hó 23-án Maitlath István főispán elnöke mellett rendkívüli közlést tartott, mely, mint lapunk mult számában is érintök — az e hó 11-én tartott ülésnek folytatása volt.

I. Az állandó választmány által kidolgozott 1883. évi XV. törvénycikk értelmében eszközzendő megyei, új szervezkedési tervezetek lettek bemutatva, melyeknek alapján a megyei központi és járási tisztviselők, segéd és kezelő személyzet létszáma, fizetése és egyéb járulékok, valamint a szolgák díjazása, s egyéb dologi kiadások és megtakarítások a következőleg lettek elfogadva:

A központonban levő hivatalnokok kapnak fizetésük s összes járulékok fejében, és pedig: az alispán 2300 frt., főjegyző 1760, első aljegyző 1100, második aljegyző 990, tiszti ügyész 1000, főszámvevő 1100, alszámvevő 880, főpénztárnok 1100, alpénztárnok 880, főorvos a központonban 1000, főorvos Léván 1000, állatorvos 400, levéltárnok 770, közig. iktató 770, közig. kiadó 770 két irnok 600 — 600, két irnok 550—550, két díjnok 365—365, könyvnyomdász 330, várnagy 400, fog. gyakoronok 360 frtot. — Az árvaszéknél: az elnök 1545 frt., két úlnök 1210—1210, jegyző 990, gyámi könyvvezető 990, igató-kiadó 770, két irnok 600—550, díjnok 365 frt. — A központi hivatalnokok összes fizetése 28,165 frt.

Az armaróthi járásban: szolgabíró 1510, két segédszolgabíró 990—880, irnok 600, j. orvos 500, fog. gyakoronok 360 frt. Összesen 4840 frt. — Lélekszám: 26,236. A barsz-t-kereszt-i járásban: szolgabíró 1510, két segédszolgabíró 990—800, irnok 600, j. orvos 500, fog. gyakoronok 360 frt., összesen 4840 frt. — Lélekszám: 29,407. A lévai járásban: szolgabíró 1510, két segédszolgabíró 990—880, irnok 600, díjnok 365, j. orvos 500, fog. gyakoronok 360 frt. Összesen 5205 frt. — Lélekszám: 32,356. Az oszlányi járásban: szolgabíró 1310, irnok 600, díjnok 365, j. orvos 500 frt. Összesen 2775 frt. — Lélekszám: 11,416. A verébelyi járásban: szolgabíró 1510, segédszolgabíró 990, irnok 600, j. orvos 500, fog. gyakoronok 360 frt. Összesen 3960 frt. — Lélekszám 24,045. A körmőzei 7 községben: tiszteletbeli szolgab. 100 frt. — A járásokban alkalmazott összes hivatalnoki személyzet összes fizetése: 21,720 forint.

A szolgaszemélyzet. A központonban: főispáni huszár 200, alisp. huszár 200, két lovashuszár 400, hat hajdu 1200, két kályhafűtő 240, mindenes 200, könyvnyomdai munkás 180 frt. — A járásokban: öt hajdu 1000 frt. — Lótartás: két megyei huszár 360 frt. — Lakás és istállópénz: két megyei huszár 80 frt. — Fegyverzet és felszerelés: 16 huszár és hiv. szolga felszerelésének föntartása 12 frt., ugyanezeknek lőszer, gyutacs 12 frt. — Ruházat: 16 megyei szolga és könyvnyomdai szolg. 1435 frt. 25 kr. Összesen 5519 frt. 25 kr.

A hiv. helyiségek bérléte. A barsz-t-kereszt-i szolg. hiv. helyiség 200, az oszlányi szolg. hiv. helyiség 150, a lévai szolg. hiv. helyiség 250 frt. — Összesen 600 frt.

Dologi kiadások. Irodai szükségletek, fűtés 3518, utiköltség, napdíj, táppénz, fürdőbiztos 650, csavargók és letartóztatottak élelmezése 300, a

megyeház fenntartási költségei 800, vegyeskiadások 209 frt., 28 kr., előre nem látható költségek 600 frt. — Összesen 6077 frt 28 kr.

Összesítve a felsorolt szükségleteket: a kiadás 62,081 frt. 53 kr. rug.

A kiadások fő d o z é s é r e szolgál: a fekvő vagyoni jövedelme 220 frt., az elhelyezett tőkék kamatai 446 frt. 53 kr., állami javadalmasítás 62,300 frt. Összesen: 62,966 frt. 53 kr.

M a r a d v a n y k é n t szerepel 885 frt. II. Az állandó választmány szervezésére vonatkozólag kimondatott, hogy a tagok száma 40-re emeltesék; tagjai: a megyei alispán és főjegyző, valamint a törv.-hatósági bizottság kebeléből választott 38 tag.

III. Ezekután elnöklő főispán fölhívja a szépszámmal megjelent bizottsági tagok figyelmét a Barsvármegye területén kifejtendő gyümölcsfatermesztésre nézve; ékesen esztelél: mily hatalmas tényező a gyümölcstermesztés egy kulturális, mint erkölcsnemesítő hatásától fogva a népek életében; mert míg gyér és legnemesebb, hasznóható foglalkozást nyújtja a lakosoknak, másrészt a családi boldogság megteremtése mellett előzi a munkátlanság s iszákosság megrontó következményeit.

Ajánlja kiválólag a községi falkolák tényleges föllállítását s egy megyei, gyümölcstermesztési biztosi állomás szervezését, kinek szerény díjazását a községi falkolák jövedelmének peresztényével hozza kapcsolatba.

A törv.-hatóság meleg érdeklődéssel karolja föl az ügyet s fölhívja az alispán figyelmét, hogy e tárgyban a szakértők meghallgatása mellett legközelebb tgyen előterjesztést a nemes czél keresztülvitelére nézve.

Különfélék.

— Gyászmise Mailáth Györgyért. Barsvármegyének — a szomorú véget ért országbíró iránti — kegyelete kifejezésül f. hó 23-án, az ar.-maróthi r. kath. templomban gyászmise tartatott az elhunytak lelki üdvéért. A gyászszertartáson a főispán és alispán vezetése alatt a megyei tisztviselői kar s a közelben eső intelligenciának számos tagja vett részt.

— Léva és Lekér esperesi kerületek tanítói által az alapszabályok kidolgozására kiküldött bizottság f. hó 19-én, Léván, M u n k a y János gr.-ujfalusi esperesi elnökle alatt ülést tartott. Résztvettek ezen ülésen: Massa Elek n.-salói és Pristyák Neit verébélyi esperesek, Lakner Antal helybeli plebános; továbbá Babusik István, Richter Ferencz, Svarba József, Klepács István, Gerley Mátyás, Dudich Ferencz, Hulják János, Kucséra Imre, Ivicsics Pál, Rigó Ferencz, Torma János és Jaross Ferencz tanítók, mint az egyes kerületek megbízottjai. Az ülés megnyitása után Pristyák Neit esperes kérte az értekezletet, miszerént a verébélyi esperesi kerület tanítóit is fogadja be az alakuló egylet kebelébe. Az értekezlet a szíves kérelemnek teljes készséggel helyt adván, örömmel üdvözlö a verébélyi esperesi tankerület tanítóit által kiküldött megbízottakat körében s elhatározta, hogy e kerület tanítóit is részt vegyenek a tanácskozáson. — Ezután az elnök bejelentette, hogy a miniszterium a bizottság által készített alapszabályokat jóváhagyás nélkül küldötte vissza, mert a szabályok néhány pontját nehezményezi. Együttal némely pontnak tüzetesebb meghatározását, illetőleg a szabályokba való fölvételét

kivánja. A bizottság a miniszteri leirat fölolvasása után az egész alapszabályzatot több módosítást eszközölt, mi különösen a verébélyi tankerület csatlakozása folytán vált szükségessé. A „Léva-Lekér kerületi r. kath. néptanító egylet“ cziműtől eltérve, az egylet czimét következőleg állapítja meg: „Léva és vidéke r. kath. néptanítóinak egylete.“ Az egylet központja: Léva. A bizottság megtevéen a miniszterium által kívánt módosításokat, ugyanekkor elhatározta, hogy mihelyt az alapszabályok megerősítve visszajönnek, megtartatik az alakuló közülés. J. F. — (Szívesen üdvözöljük az alulírott hivatalhoz annnyival, vajha a megye összes kath. tanítóit, ugy, mint más felekezetűket is, hódolnának az egyesülés magasztos eszméjének! — Szerk.)

— Hirdetmény. Barsvármegye alispáni hivatala részéről ezenel közírához hozatik, miszerént a lévai, verébélyi és kis-tapolcsányi járási, megyeiileg kezelt utakon folyó évben eszközözendő és 814 frt. 60 kr. 2702 frt. 25 kr. és 2557 frt. 79 kr., összesen 6074 frt. 64 krre előirányzott hídépítési munkálatok fogantatásának biztosítása czéljából: folyó évi májushó 10-én délelött 10 órakor a megyeház nagy termében zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni. A munkálatok járásonként, vagy összesen fölvállalhatók. A versenyzni óhajtok fölhívtnak, hogy a föntebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az előirányzott költség után számítandó, s a részletes föltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap 10. órájáig az alulírott hivatalhoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétének. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes föltételek a helybeli m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők. Kelt Aranyos-Maróthon, 1883. évi áprilho 24-én. Barsvármegye alispánja: Rudnyánszky.

— A „Fehér Kereszt“ egylet. Gr. Hunyady Kálmán, Dr. Schindler-Barnay, Dr. Stall ügyvéd és Wurm Lajos építész egyletet alapítottak „Fehér Kereszt“ név alatt. Az egylet czélja: Ausztria-Magyarország s esetleg a külföld földöiben és gyógyhelyein is a hadsereg tisztjei számára ingyenes vagy kedvezményezett lakást, ellátást és gyógykezelést szerezni és ezen helyeken e czélra küión tiszt szállókat, és gyógyházakat építtetni. Az egylet, melynek elnöke S c h w a r z e n b e r g A d o l f J ó z s e f h e r e z e g, eddig 1154 tagot számlál, s Marienbadban, Hofgasteinban és Bad-Hallban saját épületekkel rendelkezik. Fiók-egyletek alakultak: Bad-Hallban 39 taggal, Franzensbadban 117, Königswartban 51, Badenban 38, Carlsbadban 106, Klagenfurtban 205, Arcoban 43, Aussebben 40 taggal. Uj-Tátraföldet tulajdonosa, aki az egylet keletkezése óta tagja a „Fehér-kereszt“-nek, tiz katonatiszt számára ajánlott föl szabad lakást és gyógykezelést s előreláthatólag a többi furdók is követni fogják e példát.

— Alapkö-felveteli ünnepély. F. hó 24-én tették le a helybeli izraelita hitközség új templomának és iskolájának alapkövét. A szertartásos esemény színlhelyén szép számban volt képviselve városunk értelmisége. Az ünnepély bevezetését dr. Pólya József, mint hitközségi elnök beszéde képezte, melyben a lévai izr. hitközség beléletét s az épülőben levő imaház és iskola történetének fázisait áttekintőleg ismerette. Megjegyezzük itt, hogy dr. Pólya ur mint szónok

habár elhallgatta is azon érdemeket, melyek Léva városának ezen díszere szolgáló épület emelése körül neki, mint hitk. elnöknek nevéhez fűződnek, mégis ki kell jelentenünk, hogy ugy ezen építkezés eszméje, valamint ennek kivitele is javarésben Pólya ur lankadatlan buzgalmatól nyert életet. — Utána szót emelt K o h n Ambrus, helybeli főrabbi, ki magyar szellemről tanuskodó beszédében mig egyrésztől saját hieveihez intézte a vallás szavait, másrésztől rámutatott a városunkbeli hitfelekezetek között levő békés viszonyokra. E jó viszony továbbfejlesztésére s a közkultura válvetett fölkarolására, midőn a szónok lelkesen fölhívta az összes hitfelekezetekből egybegyűlt közönséget, ugyanekkor köztetszéssel fogadott beszédét „Éljen a király! éljen a haza!“ fölkiáltással végezte be. Zúgó éljenzés hangzott föl a közönségből a szónoklő főrabbi lelkesítő végszavaira. — Ezután az épület alapító-oklevele olvastatott föl, mely egy üreg-edénybe zárva, az alapba helyezettett. Ez alkalommal velős rövidséggel szólottak még: Mácsay Lukács polgármester, Lakner plebános, Szabó ref. lelkész, Schleiffer ev. lelkész; majd dr. Frommer, mint az izr. iskolaszék elnöke emelt szót a tanügy érdekében. Az alapkövel elhelyezett a l a p i t ó l e v é l tartalma a következő: „És a proféta letett egy követ a köziklak közé és nevezte „Eben haezer“, kijelentvén: Is en segedelmén alapul minden. Mindedig Isten vala segítségünk. Jelige: Samuel I. 7. 8. — Első Ferencz József Ausztriai Császár, Magyarország Apostoli Királya, sat. sat. uralkodása — Kálnoky Gusztáv gróf Ausztria-Magyarország külügyminisztere, Tisza Kálmán Magyarország miniszterelnöke kormányzásuk, — Mailáth István Barsvármegye főispánja, Rudnyánszky Titusz Barsvármegye alispánja, Mácsay Lukács, királyi tanácsos, Léva város polgármestere idejében, a lévai izraelita hitközség által Kohn Ambrus rabbi egyházi, dr. Pólya József világi elnökle alatt, a hitközség valamennyi tehetősbb tagjainak hozzájárulásából egy új templom és iskola fölépítése elhatározatott, mely épületnek alapköve mai napon letéttett; miről szóló jelen okmányt, azon forró kívánsággal, hogy az kitűzött czéljainak megfelelve, a közérkölciségnek, és a közművelődésnek, s ezáltal a közőnák örök időkre szolgáljon: Kiállítottuk Léván, 1883-ik áprilishó 24-én.“ — Következnek az aláírások. — Az építkezési vállalatot Sisák Gusztáv, kálnai építész viszi keresztül, ki saját, izléses tervezete alapján az építményt öszre befejezi. — Az építkezés serényen foly.

— Zsitva-Gyarmat községében f. hó 24-én d. e. 10 óra után egy pajta kigyuladása folytán tűz ütött ki, mi az erős szél segélyével rendkívüli gyorsasággal terjedt tova, ugyannyira, hogy egy rövid negyed óra alatt 31 ház, számos pajta és melléképület lángba borítottatott. — A szántóföldeken munkálkodó népnek még annyi ideje sem volt, hogy otthon levő marháit, gazdasági szereit, holmiját megmenthette volna, minden benn égett. — Daczára a zsitva-ujfalusi, kistapolcsányi és surányi tűzoltók erőfeszített munkálkodásának, br. Majthényi kastélya is leégett. A kár — tekintve, hogy a házi állatok, gazdasági eszközök, holmi, majdnem minden házban benn égték — ugyszólván fölszámíthatlan. — A nyomor — melyben e szegény, de szorgalmas nép a bős elem által sodortatott — valóban megrendítő.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter L u k á c s György ipolysági kir. törvényszéki joggya-

Tárcza.

Falusi barátaimhoz.

Pestre jöttem én is, végre, valahára, Beteljesült lelkem régi, titkos vágya, Feszíték az utcák sima követét, Lakom, mintegy mágnás, emeletes házba! Ablakom nagy, tágas szép utcára nyílik. Vászár, gondolhatok — anyai a nép benne, Oly díszesen járnak, szemeken ablak, Mintha mind megannyi gróf és báró benne.

Össze-vissza jártam már az egész várost, Vidám czimborákkal mulattam is egyet; Ha a tárcza telve, nem is gondoljátok, Az ember itt mennyi jó barátja lehet! Pedig sohas láttam, nevüket se hallám, Mégis valamennyi „czimborá“-nak mondott; Szép leányok keblén, habzó serleg mellett, Nevető zenénél temették a gondot.

Itt van csak a cigány; hejh, ha hallanátok! Nincsen ennek párja széles e világon, Hegedője fölsír, kacag, nevet, jajgat, Majd elhingat szépen, mint hajnali álom... Czimborák, ha egyszer hallanátok őket, A mint rázendítik: „Sárga csikó, sárga“... Szívetek a dalra, csordultig betelne, S örömben sírna, keseregne, fájna...

Színházban is voltam, a sok fényes csillár, Mind megannyi csillag, egymásután, sorba; Bársonyszéken ülve, nem tudtam mit néztek, Ugy elvette szemem fényét a nagy pompa... Ha ugy elgondolom, kis falunkban otthon, Mily szegényes minden, elhagyatott, árva, .. Hátha még az ember mélyebben merülne, Mennyi minden szépet, gyönyörűt találna...

Szóval, szép az élet!, czimborák csak rajta, Vonuljatok Pestre egymásután szépen; Össze-visszajárjuk e ragyogó várost, Gyönyörködünk dalban, nevető zenében... S aztán, amit én még találni, nem tudtam, Bár a szemem minden parányi helyt fölvert, Hogyha többen leszünk, összetett erővel, S idővel majd leltünk egy igazi embert.

Lévay Sándor.

Egy szerzetes naplója.

— Elbeszélés. —

Irta: L a e z i.

Szép nyári este volt. Sétámat a „Kis Duna“ partja mellett bevégezve, egy óriási hárs alatt foglaltam helyet az ülipadon. S mig a szomszéd csalit tulemléje panaszosan fújta dalát, a tova hömpölygő folyócska gyöngéd lubiczolása és az esti szellő lágy sziszegése édes andalgásba merítették lelkemet. Gondolataim messze esapongtak a távolban.

Nemsokára egy gyöngéd hang ébresztett föl merengésemből. Egy halvány ifju állt meg előttem. Arczát finom, kicsiny körszakál keríté, vonásai nemesek voltak és szeméből jószágot olvastam ki. Kalapját megemelve, t i z e t k é r t e t.

Készséggel nyujtottam át szivaromat, s csak midőn az már kezében volt, akkor vettem észre, hogy merengésem alatt kialudt. Meggyujtva mindkettőnk szivarját, jól szemügyre vettem a fiatal embert, ki már távozófélben volt. A rokonszenv bizonyos hangján szólítottam hát meg: Kegyed — nemde idegen a mi városunkban? Ugyebár szórakozni jött e sétatérre?

Az ifju meglepetve tekintett rám s végigmért szemével, majd visszatérve nyugodtságába, mellém telepedett s mondá:

„Az idegeneket mindenütt föl szokták ismerni, s ön sem csalódott. Én H i d e g k u t i Béla, r. . . i földbirtokos vagyok. Szórakozás végett töltöm itt a nyarat.“

Különösnek tűnt föl előttem, hogy ez ifju ember a nyári évszakban az igénytelen K. . . . t kereste föl szórakozási helyül. Ő azonnal eltalálta gondolatomat.

„Tudom, ön csodálkozik rajta, hogy miért töltöm a nyarat ez egyhangú városkában. Lássá, kérem, különbözők az emberek . . . egyik a naponkénti mulatóságokban talál élvezetet, másik kerüli a zajgó vidámság tanyáját. Én ez utóbbi elvet vallom, ezt kel valanom. Nekem a magány, az elvonult élet tetszik. . . erre van szükségem.“

S itt elhallgatott ismeretlenem; arczára a rejtett bűnök föllegeit láttam borulni.

— Szavaiból uram, — mondán neki nyájasan — az érett megfontolás hangját hallom, s nekem ugy tetszik, hogy önből egy titkos fájdalom beszél.

A fiatalember hallgatott, s arczának vonásai részvétteljes szavakra készítettek iránta.

— Ön valószínűleg szenved. Talán hön szeretett szülőt, testvért, vagy jegyest ragadott el köréből a halál? Felelet helyett tagadólág rázta fejét. Majd levette kalapját s hátra simította a tömött szőke fürtöket. Gondolkozni látszott a kérdésre adandó feleleten.

„Sok szerencsétlen ember van a világon. . . De nines boldogtalanabb annál, mint aki egy fontos, életkérdésbe vágó nagy öröme vár s ha ez öröm épen a teljesedés küszöbén összetörik: akkor összetörik a szív is, mely röpke pillangó módjára látta eltűnni a már félig sajátjának nevezett boldogságot. Lássá ön, uram, én is e-féle. . .“

Szava elakadt, nem mondott tovább egy árva szót sem. Vonagló ajkai elarulák, hogy megbánta, amit eddig is mondott. Látszott rajta, hogy fájdalom nélkül nem beszélhetne tovább. Ekkor hirtelen fölugrott, kalapját fejébe nyomta, s szenvedő arczának jelentős pillantásával intve bucsut, szótlánul távozott melőlem.

Néma részvéttel kísérték szemem a távozt, mig csak utósó körvonalait kivehetem. Szegény fut nagy veszteség érhetne! Mi baja lehet? . . .

Megszokott sétahelyemet és a kedves hársfát másnapeste már csak azért is fölkerestem, hogy a tegnapi benyomások színlhelyén foglalkozzam gondolataimmal az ismeretlen ifjuról s rejtélyes találkozásunkról.

A hárs alá érve, alig foglaltam helyett a padon, midőn az én fiatalemberemet nemsokára felém közeledni látom. Barátságosan üdvözölt s mint megszokott ismerős ült le mellém.

„Vágyam teljesült, — így kezdett szólni — midőn önt újból itt találom.“

kornokat, ugyanazon kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

— A lévai magy. kir. honv. és polgári lövészet-egylet választmánya tegnap d. n. 9 órakor tartá első ülését, mely alkalmával a lövészet gyakorlatokra nézve határozott: hogy a gyakorlati czéllövészet májushó 3-án veszi kezdetét; a lövölde ünnepélyes megnyitása pedig május 14-én leend, melynek rendezésére bizottság küldetett ki.

— Rövid hírek. Az időjárás tényezők jelen állásában a jövő hétre derülő, majd változó jelleg mellett, többnyire csendesebb, szárazabb, közép-meleg napokat várhatni; északkeleten a Kárpátok közelében és a nyugoti szélén néha hűvös éjjelekkel. Enyhe esők részben és helyenként a hét elején s még inkább annak vége felé várhatók. — Nagy-Herestyén helységében. (Bárm.) 120 frt. fizetés, 40 frt. irodai és 200 frt. szállítási átalánnyal póstamesteri állomásra pályázat hirdetik. A kérvények Pozsonyba az igazgatóság-hoz intézendők. — A felső iparrajztanoda egyes szép előmenetelű szegény növendékeinek ösztöndíjjal 1800 frtot tett folyóvá a kórmány s több szegény tanuló tanszereire 200 frtot utalványozott. — Leégett szeszgyár. Az Esztergom közelében volt kenyérmezői szeszgyár leégett; a kár 50,000 frtra rug. — Új világkiállítás terveznek Milánóban 1887-re. — Mennyi cukrot fogyasztottunk 1880-ban? Magyarországon elfogyott 750.000 métermázsa, s így népességünk egy-egy fejére 5 klg. és 10 deka cukor jutott. — Óriási kérvényt nyújtottak be az angol parlamenthez 590,000 névalírásal, avégett, hogy a korezmák vasárnapon egész nap zárva legyenek. A roppant kérvény hossza 2³/₄ angol mértföld, súlya 350 font; összegyűlvén kerülete 12 láb. — A kir. kuria elvileg kimondta, hogy a közigyámok által az árva vagyon kezelésénél elkövetett vétségekért az illető községek felelősek. — Fiumében már annyira szaporodott a magyarok száma, hogy legközelebb egy magyar lelkészt is fognak beosztani a fiemei kath. egyházközséghez. — A népszínház igazgatója júniusban az „An der Wien“ színházban tartandó 24 előadásra. Bécsbe fog rándulni egész társulatával. Az előadások magyar népszínművekből és operettekben tartanak. — A Petőfi-társaság legközelebbi főelőadását májushó 27-én Pozsonyban, a „Toldy-kör“ helyiségében fogja megtartani.

— Apróságok. Új inasa volt egy urnak. Első szolgálat-telekora behozó öntöző urának egy hosszuszárú eszimat és egy lackezpót. Rákiált az ur: Te fa-Jankó, hiszen ez nem egy-pár! Jancsi komoly képpel válaszol: De instálom alássan, a másik pár is ritg ijjen!

Vége volt az érettségi vizsgának, mulattak a maturált fiuk. „Te Endre, — szól az egyik, — mi bajod, mert vagy oly rendkívül komoly? mi bánt?” — Ne bánis, kerlek, iszonyu elhatározásom van, mely sok értatlan emberre fog veszeltyt hozni. — Az istenért, ne ijesszess! Mit akarsz tenni?” — El vagyok már szánva, mindegy! — — — — — orvos leszek!

LEVELEZÉS.

Turóc-Szt-Márton, 1883. ápr. 24.

Örvendtes hír gyanánt konstatalhatom, hogy itt a nemzetiségi hecsezek fokozatos szűnőfélben vannak.

Hogy a mi „tót atyafiaink“ a középiskolai törvény javaslat alkalmából nem csináltak a száz-kéhez hasonló tüntető népgyűléseket, csak azon mult, miszerént

— Hogy-hogy? kérdém tőle.

„Hidje el uram, örülök e mai találkozásunknak, hogy néhány mentegető szót mondhasak tegnapi különös viseletemért. Kérem, számítsa be azt ideges természetemnek.“

— Kegyed tegnap, úgy vettem észre, nagyon szenvedett; s ki vetné azonnal mérlegre az ember szavait és tetteit, ha azok a fájdalom kényszerűségéből erednek!...

„Köszönet, uram, szavaieért! De engedjen egy kérdést intézmem önhöz: Voltak e már önnek benső szenvedései? s ezt azért kérdem, mert az ön szavaiból s szeméből a sértetlen vidámságot olvasom ki.“

— Voltak szenvedéseim, volt bum nekem is, de az idő meggyógyított.

„S hiszi ön, hogy az idő oly gyógyító erővel bírna?“

— Lehet, hogy az ön szenvedései igen nagyok. ezt nem tudom, mert nem tett rólok említést; azonban hiszem, hogy a gyógyszer, mely engem megorvosolt, önre sem fogja eltéveszteni hatását.

Tagadólag rázta fejét, mint tegnap; s mélyen hallgatva, nézdegélt maga elé.

Később más tárgyra vittem a szót, s ezáltal megkezdődött köztünk a beszéd. Késő este volt már, midőn haza indultunk. Elválásunkkor mint bizalmas ismerősök kívántunk egymásnak „jó éjt.“

A következő napokon már saját lakán kereste föl egyikünk a másikát.

Igy ment nap nap után, és mi elválaszthatlan jó barátok lettünk; anélkül azonban, hogy Béla a legkevésbé is szólta volna multjáról. Én legalább nem akartam kérdezősködni róla, ő pedig — úgy látszott — mintha szivesebben venné, ha hallgathat vele.

Már egy hó óta voltunk jó barátok, midőn egy reggelen meglátogatni mentem őt.

Nem találtam otthon. Asztalán egy levél feküdt nevére czimezve. Meghökkenve bontám föl a levelet, melyben e sorokat találtam:

„Kedves Barátom Laci! — A sors szeszélye üz tova innen is. Elutaztam. Hollétem után ne kérdezős-

a jó fölvidékeiket nem lehetett oly könnyen beengasztani. Mert hogy meg volt bennük a hajlam, kitűnik a „Národnie Noviny“ czikkeiből, mely lap szintén több ízben kikelt a magyar barbarizmus ellen e téren is.

Nekik ugyan nincs is mit megvédelmezni, mert ezidőszerezt a három millióból (?) álló tót nemzetnek nincs is közép iskolája, de ez nem akadályozta őket, hogy a középtanodákról szóló, legújabb törvényjavaslat ellen ne izgassanak lapjaikban. Dehát, mint tudjuk, biz ez nem valami nagy akadályokat gördített a dolog elé, ők azonban nyugodtak, hogy a tót nemzet nevében (vajjon kinek a megbízásából?) megtették tiltakozásukat.

Még a szegény csángóknak sem hagynak békét s nem fér a fejükbe, hogy minek kívánkozhatik ide valaki, mikor a tótok kénytelenek (?) a magyarizálás elől idegen országokba kimenekülni.

Rá is fogták aztán, hogy akik bejűttek, azok mind földhözragadt szegények, kikkel bizony nem sokat nyertünk.

Jól esik azonban ezekkel szemben tudatnom, hogy a magyar kormány belátván, miszerént a nemzetiségek működését nagyban ellensúlyozhatja az által, hogy a megyében mennél több magyar embert telepít be, újabbon egy építészeti kirendeltséget és erdészeti főfelügyelőséget állított föl a megye székhelyén.

Azt hiszem, fölösleges indokolnom, hogy ezen hivatalok magyar nemzetiségi szempontból is kiváló fontossággal bírnak itt. Szívesen üdvözljük tehát a kormány ezen intézkedését, hogy a turóczi hazafias elemet ezen hivatalnokokkal is gyarapította.

Csak egy kis áldozat kell még, hogy azon hivatalokat, melyek Zólyommal közösek, Turóc önállóan nyerje meg s a magyarság ügye már ez által is örvendetesebb lendületet vehessen, mely bőven kárpótolná a hozott áldozatot.

N. — n.

Tanügy.

Barsvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. k. Miniszterium f. évi márcziushó 19-én 10000. sz. a. kelt m. intévényével a lévai áll. tanítóképzésnél tartandó, 6 heti magyarnyelvi pótanfolyamot elrendelni méltóztatott; mihez képest figyelembe veendő:

1-ör. Ezen pótanfolyamra, tényleg működő oly tanítók vétetnek föl, akik a magyarnyelvet nem bírják annyira, hogy a vezetésükre bizott iskolákban, a törvény követelményéhez képest, a magyarnyelvet sikeresen tanítani képesek lennének, s ebben magukat egyáltalában gyöngének érzik.

2-ör. A pótanfolyamra megjelenő minden tanító az állam részéről 70 kr. napidíjban részesülni fog. Az anyagi ellátás és elszállásolásról — a lehető legmérsékeltebb körülmények között — gondoskodva van, miért is minden tanító e tekintetben a lévai áll. tanítóképzésde igazgatóságánál jelentkezék. Az utiköltségek az illető községektől kieszközlendők.

3-ör. A pótanfolyamon résztveendő tanítók 1883. évi júliushó 1-én kötelesek Léván megjelenni, és a képezdei igazgatóságnál jelentkezni; amely napon, délutáni órákban, a pótanfolyam megnyitást fog. A reá következő napon pedig az előadások kezdetüket veendő s fognak tartani megszakítás nélkül f. é. augusztus hó 11-ig.

ködjél, megtudni ugysem fogod. Isten veled, légy boldogabb, mint

Bélád.“

Kiejtettem kezemből a levelet, melynek tartalma oly váratlan, oly kevés, de mégis sokat mondó volt...

Sohasem láttam többé Bélát, kit a barátság igaz hevéllel szerettem. Tudakozásaim felőle, eredménytelenek voltak. Csak halvány, szenvedés-dulta arcának szimpatikus vonásai lebentek föl olykor képzeletemben, midőn magányos óráimban emlékeket szedni küldtem gondolataimat a multba.

Egy délután egyedül ültem szobámban a gondolataimban épen Bélával foglalkoztam, midőn kopognak ajtómon s a „tessék“ után a levélhordó lépett be egy vevénynyel kezében.

Gy... ből egy ajánlottlevél!...

Sokáig gondolkoztam, kitől jöhet a levél? Égve a kíváncsiságtól, magam siettem a postára, hogy mielőbb megtudhassam tartalmát. — A boríték egy levél s egy lepecsételt iratot rejtett magában. Ime a levél tartalma:

„Igen tisztelt Uram!

Theophil testvér nincs többé!, tegnap temették el hült tetemeit. Utolsó kérése az volt, hogy az ide mellékeltem irományt sértetlenül kézbesítsük uraságodnak. Ezzel megtettük a haldokló végső kíváncságot!

P. Lőrincz.“

A levél elolvasása után rögtön Bélára gondoltam; izgatottan bontottam föl a mellékelte iratot, mely n a pló-szerűleg írt biográfikus rajzokkal volt teleírva.

A napló tartalmából elég ide jegyezni az alábbi sorokat:

„Egy téli holdvilágos éjjelen uri szán siklott tova a sima r... i országuton. Ezüst lepel gyanánt csillogott a hold által megvilágított hó-tenger s a néma, ünnepélyes csendben messze elhallatszottak a lovak csörgői. A szánon egy férfi és egy nő ült, az r... i kastély ifju birtokosai. Nem messze a kastélytól, de még mindig az országuton, a lovak ijedve álltak meg,

4-ör. Akik, a pótanfolyamon résztveett tanítók közül, kielőző előmenetelt tanusítani fognak, azok vizsgához becsájlandók, a többiek csak egyszerű bizonyítványokkal ellátandók lesznek.

5-ör. A fűntebb idézett m. miniszteri rendelet alapján, az illető királyi tankerületi főfelügyelőségek hivatalos tisztelettel megkerestetnek: miszerént ezen értesítvény fonalan, saját tankerületeikbeli tanítóikat erről értesíteni, a jelentkezőkről lakhelyeik, koruk, szolgálati éveik, a magyar nyelvbeni ismereti-fokuk szerenti névjegyzéket készíteni, s azt Barsvármegye kir. tanfelügyelőségéhez hova-hamarább beküldeni sziveskedjenek, megkéretvén egyúttal a tisztelt Kartárs urak, hogy a tankerületeikbeli tanítókat minden rendelkezésükre álló eszközökkel, s különösen azzal, hogy ezen pótanfolyam, valószínűleg az utósó s így a jó alkalmat saját érdekében fölhasználni iparkodjanak, a pótanfolyamon való részvételre buzdítani iparkodjanak; megjegyeztetvén egyúttal, hogy a pótanfolyam vezetése ugy be van rendezve, mikép ezen nemesak a tót-, hanem német, ajku tanítók is részt vehetnek. Az eddigi tapasztalás arról tanuskodik, hogy a szomszédos tankerületekbeli tanítók az előzetes éveken csak igen gyéren vettek részt a lévai magyarnyelvi pótanfolyamokon, miért is ez alkalmammal különösen ezen körülményre figyelmeztetni óhajtottam az igen tisztelt iskolai fő- és alantus hatóságokat, valamint a kartárs urakat!

6-ör. Végre tisztelettel fölkéretnek minden r a n g u, rendű és vallásu m a g a s a b b és közvetlen iskolai h a t ó s á g o k, mikép a hatóságaik alatt álló s a magyar nyelvben kevésbé jártas tanítóikat a jelzett magyar nyelvi pótanfolyamon való részvételre utasítani, illetőleg utasíttatni, s nekik a részvételhez való előnyöket biztosítani méltóztatassanak!

Kelt Aranyos-Maróthon, 1883. évi áprilishó 22-én.

Csitári Germanecz Károly,

kir. tan. és Barsvármegye kir. tanfelügyelője.

Közönség köréből.

Köszönet-nyilvánítás.

T a u b i n g e r Ágostonné urhölly a lévai árvaház növendékei számára 2 zsák burgonyát volt szives ajándékozni.

A nemes szivről tanuskodó adományért nyilvánosan mond köszönetet,

Az árvaház bizottsága.

Értesítés.

A Lévai torna és vívőegylet tagjait tisztelettel értesítjük, hogy a vívó- és tornagyakorlatok f. hó 26-án vették kezdetüket s egyelőre a következő rendben tartanak:

Hétfőn délután 5—6 óráig kardvívás; kedden 5—6-ig torna; csütörtökön 5—6-ig törvívás; pénteken 5—6-ig kardvívás; vasárnap reggel 8—9 óráig czéllövészet.

Léván, 1883. áprilishó 25.

Belesák László,

igazgató és vezér-vívó.

Pazar Károly,

vezér-vívó.

Halasy Kálmán,

torna-vezető.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: Holló Sándor.

füleiket hegyezték és túszköltek. A bennülők farkast gyanítottak, de a kocsis balra egy fekete tömeget pillantott meg a hóban s abban emberi alakra ismert.

„Nagyságom uram! valami fagyott ember van a hóban...“ kiáltá a kocsis.

Ligethy a fiatal házas, mielőtt a kocsis további szavait bevarta volna, kiugrott a szánból s a hóban fekvő alak felé sietett. És óh borzasztó!, egy ifju nő volt, dermedező gyermekét kebelére szoritva. Sietve tették föl a szára a szerencsétleneket s várva-várták a hazaérkezés pillanatát, hogy rajtuk segítsenek.

A lovak még jobban kezdtek ügetni és a hold némán nézte az emberbaráti szeretet ezen művét; nem adott fölvilágosítást a boldogtalanokról. Pedig valamin ezt, ugy ezen kívül mennyi sok más rejtett dolgot tudna az a szöke, néma hold elbeszélni...

Végre megérkeztek R... be és sikerült ugy az anyát, mint gyermekét életrehozni. De a halvány aszsony néhány órai lázas ébrenlét után elaludt örökre, és Ligethyék mi sem tudhattak meg azon kívül, hogy a gyermeket Bélának hívják; ezt a nevet kiáltozta folyton az anya utósó perczének láza között. Egy nagy szomorú fűz alá temették el a halottat s a sarkövön ezen két szó volt olvasható: „Béla anyja.“ Ide jártak el, ezen egyszerű sarkövöz a jó Ligethyék imájukat elmondani a megboldogult fölött. A szomszéd csalit fülemülje, mintha tudta volna, miért jön naponként oda az az ismerős két alak, ilyenkor fájdalmasabban énekelte panaszos dalát.

A kis Bélát gyermeküknek fogadták, mert házasságukat az ég ugysem áldá meg még gyermekkel, s elnevezték Hidegkuthy Bélának, mint akit a „hideg kut“-hoz közel találtak.

Később Ligethyéknek kis leánykájuk született, a kis Kamilla, ki anála idősebb Bélát testvérként szerette.

Igy beszélték el ezt nekem, ezt a kis történetkét sokszor, igen sokszor, mert a talált Béla én vagyok, a te K... i ismerősöd; én, ki sem atyámat, sem anyámat nem ismertem.

(Folytatás a mellékleten.)

Figyelmeztetés.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kérek

Védjegy 419. és 420. szám. nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyezve azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

Sós borszesz.

gyors enyhítést eszközöl:

csúzos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, benuulások stb. stb. ellen. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fognak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tiszta, szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is a hajidegek erősítésére, a fejkorpa-képződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Ára egy nagy üveggel 80 kr., egy kisebb üveggel 40 kr. Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üvegehez ingyen mellékeltek.

105. **Brázay Kálmán,** Budapest, IV. kerület. Muzeum-körút 23. sz. Kapható: Léván, Medvezky S., Bolemán E., Klain Ö. uraknál.

47. sz. vjh.

Árverési hirdmény

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi 60. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbírósnak 3734. számú végzése által Gottfried Leonhard, Schmieck Grünstein, Bartholomäi & Hochheilbroni végrehajtatók javára (képv. Dr. Klein Jakab lévai h. ügyvéd által) Ulrik Lajos ellen 164 frt., 204 frt. 98kr., és 64 frt. tőkék s járulékaik erejéig elrendelt kiel. végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt 809 frt. 68 kr-ra becsült bolti felszerelvények, bolti állványok, kiszolgáló asztalok, czég-táblák és mindenféle vegyeskereskedésbe bevágó árúezikkekkel álló ingóságok nyilvános árverésen eladatulnak.

Mely árverésnek a 3734/882 számú kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Léván Ulrik Lajos kereskedésében leendő eszközzésére 1883. évi áprilishó 30-ik s következő napjainak délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen a 1881. évi 60. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatul fognak.

Mindazok, kik elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, kereseteiket vagy szóbeli bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt bir. végrehajtóhoz adják be.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi 60. t.-cz. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Léván, 1883. évi április 4-én.

106.

HARTYÁNSZKY BÉLA, bir. végrehajtó.

Bérleti hirdetés.

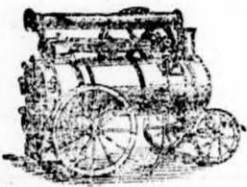
A lévai evang. egyház **Földjei**

(a Kereszthegyen és a gényei ut irányában)

f. évi augusztus havától — egymásután következő 6 évre bérbeadatnak.

Az ajánlatok májushó 6-áig a lelkésznel, vagy gondnoknál adandók be.

107.

Ransomes, Head és Jefferies

FŐÜGYNÖKE,

Grossmann J.

BUDAPESTEN

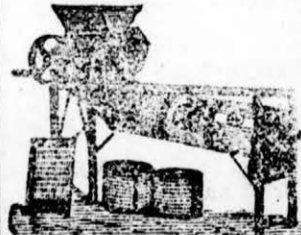
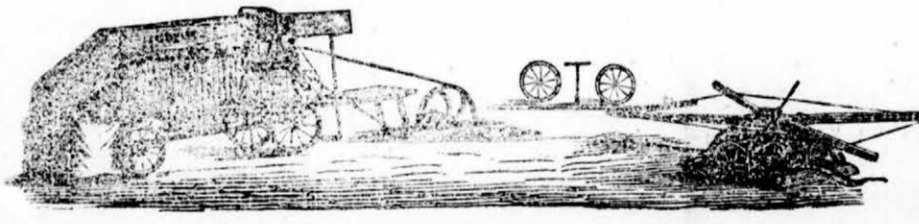
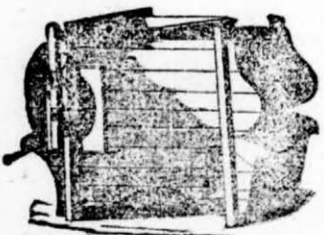

108. 3-2.

GROSSMANN ÉS BAUSCHENBACH

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA

BUDAPESTEN.

K R I C K I R É N,
Budapest képzett
divatárúsnő,
Léván, a Bäder-féle házban
üzletet nyitván ajánlja legújabban beszerzett divatárúit
s megrendeléseket elfogad.
109. 3-3.

MÜLLER J. L.
ILLATSZER-ÉSPÍPERE-SZAPPAN-GYÁROS
BUDAPEST.

Gyár: VII. Kottenbiller-utca 36. sz. a., saját ház. Baktár: IV. Koronaherez-utca 2. sz., a "Virágkirálynéhoz".

Ajánlom saját gyártmányú illatszerimet és pipere-szappanaimat egy nagybani eladásra, mint a t. fogyasztó közönségnek posta újjai rendelésére. — Az általam készített:

Pompadour Creme.

Ezen szer, melylyel a híres Pompadour asszony esodaszépségét késő agykoráig főn tudta tartani, anélkül, hogy az egészségének ártott volna, általam eredeti tisztaságban állítottatik elő, s azt a tisztelt hölgyvilágnak a leghatározottabban ajánlhatom. Egy tégelylyel 1 frt 60 kr.

"Lixia Lyss"

a legfinomabb és legkedveltebb illatszer, mely illatának kellemessége és tartóssága által tünik ki: maconja 1 frt 50 kr. és 3 frt.

"Eau de Cologne"

saját gyártmányom. Kihívó szer fej- és fogfájás ellen, nemcsak a fejre és szemre, hanem a nyakra is polvasított és ideiglet köcsönöz, az arcz színege és a szemek megpuhítottat, ha szeszdel közönséges szízzel vegyítve s szeszdel borogatva. Egy üveg 60 kr., nagy üveg 80 kr.

Flours d'Oriz.

Többféle, a következők: Nittó, Illatszer: Flours d'Oriz, Opoponax, Kézada, Tubaróza, Fehérszén, Moa-róza, Chypré, Cluab de N. J., Illatszer: Millecur, Jockey-Club, Josiana, Miraculose Millecur, Anse, Kew-moiv Hay, tészta: Patchouli, Spring flowers, Ylang-Ylang. Violetté, C. parme; Aszonia 1 frt 50 kr. és 2 frt 50 kr.

Salicil szájvíz és fogpor.

Kiváló hatású bir a beteg foghús meggyógyulására s a fogakról az idegen alkatreseket eltávolítja. Egy üveg szájvíz 80 kr., kis üveggel 50 kr., egy doboz fogpor 80 kr.

Brillantine,

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

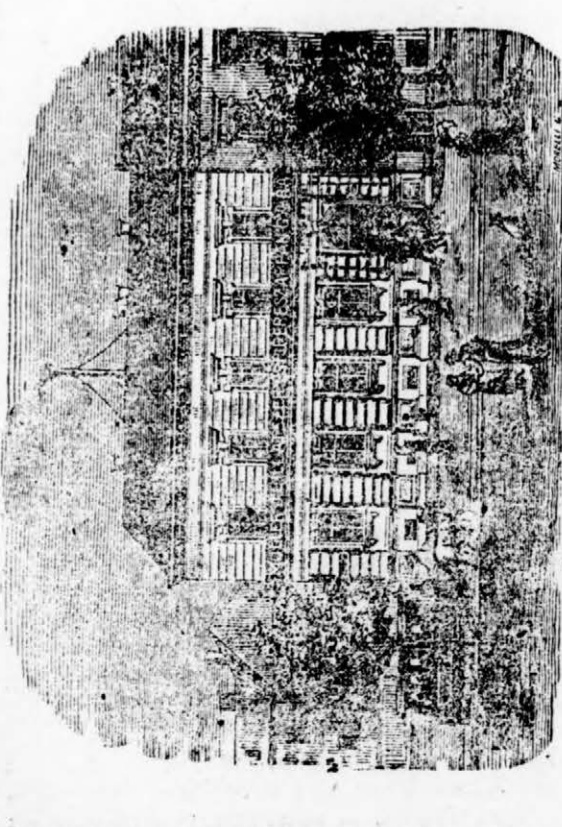
Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Földétek legújabb konces, mely a szálak és hajnak valamint a haj fényét és lágyaságát előidéz, a hullást és kockényságot is meggyógyítja. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Carbol-szappan.

Dr. Lenthosek Josef kir. tanácsos és magy. bir. egyet, tanár ur nekem kiadott bizonyítványa szerint kitűnő czerzer ragályos betegségek ellen és fertőzőkellenes birtal bir a borkintéseket eltorlítja. — Dréja 40 kr., 3 drb dobozban 1 frt 10 kr.

Poudre de Serail,

A Poudre de Serail, melyet én felalált, valóban kitűnő és nemelen paratian, mert nem csak az arczon, hanem a nyakon, de egyaránt mind rendkívül kellemes illatú, és a bőrt nem szárítja ki. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Poudre de Serail,

A Poudre de Serail, melyet én felalált, valóban kitűnő és nemelen paratian, mert nem csak az arczon, hanem a nyakon, de egyaránt mind rendkívül kellemes illatú, és a bőrt nem szárítja ki. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Poudre de Serail,

A Poudre de Serail, melyet én felalált, valóban kitűnő és nemelen paratian, mert nem csak az arczon, hanem a nyakon, de egyaránt mind rendkívül kellemes illatú, és a bőrt nem szárítja ki. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Poudre de Serail,

A Poudre de Serail, melyet én felalált, valóban kitűnő és nemelen paratian, mert nem csak az arczon, hanem a nyakon, de egyaránt mind rendkívül kellemes illatú, és a bőrt nem szárítja ki. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Poudre de Serail,

A Poudre de Serail, melyet én felalált, valóban kitűnő és nemelen paratian, mert nem csak az arczon, hanem a nyakon, de egyaránt mind rendkívül kellemes illatú, és a bőrt nem szárítja ki. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Poudre de Serail,

A Poudre de Serail, melyet én felalált, valóban kitűnő és nemelen paratian, mert nem csak az arczon, hanem a nyakon, de egyaránt mind rendkívül kellemes illatú, és a bőrt nem szárítja ki. — Egy üveg 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

A BARS rendkívüli melléklete a 17-ik számhoz. April 29, 1883.

Fölvívás a hazai közönséghez,

az 1885. évben Budapesten tartandó országos általános kiállítás érdekében.

Közel negyven éve, hogy nem volt az ország fővárosában iparkiállítás; és husz éve, hogy nem rendeztünk Budapesten gazdasági kiállítást.

Ez idő alatt úgy az ország egyes városai, mint a külföld is sürű egymásutánban rendeztek kiállításokat, melyeken a hazai termelők csaknem kizárólag hazafiúi kötelességérzetükben vettek részt, mert csak kivételes esetekben várhattak oly anyagi előnyöket, melyek a hozott áldozatokkal arányban állottak.

Most, midőn általánossá kezd válni az a meggyőződés, hogy a hazai ipar fejlesztése legfontosabb és legsürgősebb feladatunk közé tartozik, a hazai ipar állapotával, termelési képességével és hiányaival alaposan és rendszeresen meg kell ismerkednünk.

A hazai ipar — legtöbb ágában — már ma is a fejlettség oly fokán áll, hogy szükségleteinket a hazai ipar termékeivel fődözhetjük.

Magyarország iparának azonban eddig nem volt még egyetlen alkalma sem, hogy készítményeit teljes áttekinthetőséggel, alkalmas helyen és időben a fogyasztó közönség egész tömegének bemutatthatta volna.

Egyik legfontosabb feladatunk ennél fogva a hazai fogyasztó közönségnek iparunk számára való meghódítása és a versenyző külföldi termékeknek lehető kiszorítása; ez azonban leginkább úgy érhető el, ha rendszeres, általános kiállításban föltüntetjük a nemzet színe előtt azt, amivel rendelkezünk.

E célból az 1885. évben Budapesten, az ország fővárosában, mint a társadalmi, értelmi, anyagi és forgalmi erők központjában, országos általános kiállítás fog tartatni.

A kiállítás általános, azaz nem kizárólag iparkiállítás, hanem gazdasági és állatkiállítással, nemkülönben közoktatásügyi, művészeti stb. tárgyak kiállításával kapcsolatos lesz.

A kiállításnak ezen általános jellege lehetővé teszi, hogy közgazdasági és közművelődési helyzetünk egész terjedelmében föltárassék. Élő képen föltüntethetjük e kiállításon az ipar relatív helyzetét és fejlődésének aránylagos fokozatát, egybehasonlítva a mezőgazdaság, valamint a művészet állapotával.

E kiállításon alkalom fog nyílni arra, hogy az ipar könnyen fölismérhesse: mennyiben és hol nyerhet a mezőgazdaság és művészet részéről támogatást, és viszont? Az iparos föl fogja találni azon forrásokat, melyeket az ország mezőgazdasága nyújthat neki a földolgozásra szükséges nyersanyagok alkalmas beszerzésekor, holott eddig ebbeli igényeinek kielégítésénél talán a külföldhez fordult. A földműves, az állattenyésztő, a gazda viszont közelebről fogja látni a hazai ipar termékeit és sok esetben csodálkozni fog azon, miért nem szerezte be eddig is szükségleteit az ország iparosainál. Az ismeretek tágulása kölesönösen oda fog hatni, hogy a belföldi termelés és tevékenység piacza kibővítettessék, a belföldi forgalom nagyobbodjék és hogy a hazai ipar és a hazai termelés saját hazájában állandó piacot biztosítson magának.

Eljött végre az az idő, mikor 9 éves lettem és nevelő atyám a szomszéd városba vitt, iskoláimat végzendő. Oh mily nehezen bucsuztam el nevelő anyámtól, meg a kis Kamillától; oly keservesen megsirattuk egymást, de ennek így kellett lennie.

Az iskola-éveket azonban csakhamar fölváltották a szünidők, melyek alatt együtt játszottunk Kamillával a nagy gesztenyefák alatt, együtt mentünk virágot szedni a tarka rétre; messze kergettük a színes pillangókat a rét szélében és mily nagy volt örömfünk, ha egyet elfoghattunk! De nemcsak a mulatságokban tartottunk együtt, közösen jártunk imádkozni megboldogult, szegény anyám mohlepte, néma sirjához is.

De az idő kérelhetlenül haladt tovább; a kis Kamillából nagy leány lett, belőlem ifju. Csak félve pillantottam olykor-olykor Kamillára s úgy éreztem, hogy a testvéri szeretet helyett más érzélem foglalt helyet szívemben.

Szép volt ő, mikor izléses reggeli pongyolájában a reggelinél megjelent és mosolyra nyíltak ajkai; bájos volt, mikor napközben pej lovára pattanna tovaszáguldott s piczi kezével barátságosan intett felém; elragadó volt, ha esténként a zongoráhozült s mig kicsi kezeikéi egy ábrándot játszottak, tekintete a messze-ségben tévedezett.

Tehettem-e róla, ha szerettem őt... nem, imádtam! És én boldogtalan vízonszerezte gondolómagamat. De nem volt e nyájas, bizalmas hozzám? nem vette észre, ha a nyeregbe segítém föl, mennyire reszkettek kezeim, mint dobogott szívem?

S ha esténként a kis lak melletti hegyecskére mentem és leülve ablakával szemben, panaszos dalokat esaltam ki fuvalomból, nem tapadtak-e reám szemem? Ilyenkor azt hittem, hogy félig nyílt ajkairól a szellő szerelmi sutfogást hoz felém. — De nem, vándolni nem akarom őt; merészség volt arra gondolnom, hogy szerelmemet viszonzozza...

Midőn már ennyire jutottam és a legszebbeket reméltem, megjött Ligethyéknek egy távoli rokonuk, egy fiatal huszárkapitány. Ezen naptól kezdett összedülni a sok szép légvár és terr, melyeket oly gyorsan

A kiállítás főcélja ennél fogva: a magyarországi kézmű- és gyáripari tevékenységnek, valamint az ezekkel kapcsolatos művészeti törekvéseknek hű képét nyújtani, a létező iparfejlesztési intézményeket föltüntetni, javítani és újabbakat létesíteni.

Célja továbbá, hogy a művészetnek és a tudománynak az iparra és technikára való alkalmazását és ennek ez irányban való befolyását lehetőleg teljes és áttekinthető képen is föltüntesse és e befolyás nyomán keletkezett gazdasági változásokat a cikkek értékére, az elárúsításra és kereskedésre vonatkozólag tisztán kimutassa; továbbá hogy az ország mezőgazdasági, állattenyésztési, erdészeti, bányászati viszonyait föltüntesse; s végre, hogy az ország egyes vidékeit, termelő és előállítási képességükről közelebről fölvilágosítsa, az ennek folytán netán keletkező öntudatos kezdeményezéseket támogassa, a támogatásra és fejlesztésre váro iparágak fölvirágzását előmozdítsa, s a létezőnek fejlődésére, annak megismertetése által alkalmat szolgáltatasson, s általában hogy a jövőbe vetett bizalmat minden körben megerősítse.

E cél előmozdítása végett az anyag- és technológiai földolgozás szerént rendezendő csoportokban a kiállítás lehetőleg teljes, áttekinthető képet fog nyújtani: a gazdaság, erdészet, bányászat állapotáról, az illető iparüzésről s az annak rendelkezésére álló eszközökről, a nyers anyagoktól kezdve a legtokeletesebb műipari részletekig.

Mindezeknél fogva hazánk anyagi jólétének emelése érdekében teljes bizalommal reméljük, hogy Magyarország közönsége a termelés minden ágában élénk részt vevend az 1885-ik évben Budapesten megtartandó kiállításon.

Kifejezvéen ebbeli reményünket, a kiállítás sikerének érdekében már most egy nagyfontosságú kéréssel fordulunk a kiállítási szándékozó közönséghez.

A kiállítás sikerének, valamint abból az országra háramlandó anyagi előnyök érdekében kérjük a kiállításban részt venni szándékozókat, hogy a gyakorlati működést tartsák szem előtt; hogy arra igyekezzenek, miszerént iparunknak és gazdaságunknak életrevalóságát, gyakorlati értékét és használatosságát ismertessék meg, s ne kívánják egyes szokatlan, rendkívüli, talán magában véve igen érdekes, de a gyakorlati életben kevésbé elterjedt tárgyaknak kiállítatását.

Nem a rendkívüliségek, a sajátlagosságok megismertetése fog hasznára válni az országnak és magának a kiállítónak, hanem az: ha be tudjuk bizonyítani, hogy állandó, használható munkát tudunk előállítani, hogy gondosan ápoltt, egészséges és messze távolba is elszállítható ipari és gazdasági terményeinkkel kiálljunk a versenyre!

Ez alkalommal azon jogosult reményünknek is kifejezést adunk, hogy az ország vagyonszámba osztható iparkodni fognak iparosainknál oly megrendeléseket tenni, melyek egyszerűen a kiállítás díszítését képezhetik, másrészt iparosainknak alkalmat szolgáltatnak versenyképességük kimutatására.

Tudatjuk a tisztelt közönséggel, hogy a megtartandó budapesti országos általános kiállításra vonatkozó

építettem képzeletben. Aladár művelt, esinos fiatal ember volt, ki első megjelenésével megnyerte rokon-szenvünket. Kamillával az első pillanat óta szívesen mulatott és Kamilla nem kevésbé vele...

De kezem reszket, sietnem kell a befejezéssel. Az irigy, de reám nézve már jóltevő halál irigyli veled váltandó utósó szavaimat is, Laczim.

Ök szerették egymást: gondoltam, láttam, tapasztaltam, és én szerencsétlen ennek daczára még mindig reméltem. Egy este, mig fuvalámon bus dalaimat egyenként elfújtam, addig ök édesen suttoztak a lugásban. Hallani véltem szíveik dobbanását és elesattant ajkukon az édes csók. Messze eldobtam magamtól a fuvalót, azt a kedves hangszert, mely oly sok boldog órámnak volt tanuja; kezeimbe rejtettem arcomat és sirtam keservesen.

Nem átkoztam őket, hiszen ök oly jók voltak hozzám mindig és talán nem is sejtették fájdalmamat, a szegény jó Aladár és a kedves Kamilla.

Másnap eljegyzésüket tartották. Én nem jelentem meg. Ki tudja, el tudtam volna-e rejteni fájdalmaimat. Két nap mulva elbucsuztam jóltevőimtől, távozásomat utazással indokolván. Így jöttem K... ba és össze jöttem veled, melyért áldom végzetem, van legalább valaki, akinek elmondhatom keserveimet.

Egy nappal K... bóli távozásom előtt tudtam meg, hogy a következő napon tartják esküvőjüket. És e hír újból eszembe hozta mindazt, ami velem történt. Nem volt többé semmi, ami továbbra is visszatartson a világban. Remélhettem-e találni egy lényt, akit oly szerelmemmel fogok szeretni, mint Kamillát?... a szív, mely egyszer már csalódott, az nem szerethet többé igazán.

Elhatároztam, hogy mindenki tudta nélkül egy esős éjszaka szerzetbe vonulok. Közölni akartam ezt veled, de tartottam a lebeszélteztől s ezért távoztam szó nélkül.

Hiszem, megbocsátotad ezt nekem, jó Laczim. Nemsokára szerzetbe-leptem után kórógyba esem s oly pillanataim voltak betegségem alatt, melyeket mégegyszer átélni nem szeretnék. De most már nyugodt

mindazon közleményeket, amelyeknek ismerete a kiállítási szándékozóknak kívánatos, a legrovidebb idő alatt közzé teendjük.

Addig is már eleve figyelmeztetjük a hazai közönséget, hogy a kiállítandó tárgyak bejelentésére határidőül folyó évi december 31-ét tűztük ki.

Netalán kívánt fölvilágosítások és értesítések egyelőre az 1885. évi budapesti általános kiállítás országos bizottságának hivatalos helyiségében (Budapest, Ferencz-József-tér 6. sz. a.) s később az Aradon, Brassóban, Budapesten, Szegeden, Debreczenben, Nagyváradon, Fiumében, Kassán, Kolozsvárt, Miskolcon, Pécsen, Pozsonyban, Sopronban és Temesvárt alakítandó kerületi kiállítási bizottságoknál, s végül a Budapesten, valamint a megjelölt városokon kívül iparilag jelentékenyebb helyeken fölláttandó helyi kiállítási bizottságoknál szerezhetők.

Kelt Budapesten, az 1885. évi budapesti általános kiállítás országos bizottságának 1883. évi áprilishó 9-én tartott üléséből.

Matlekovits Sándor, elnök.

Gróf Zichy Jenő, másodelnök.

A lakoszoba kulturális, társadalmi s egészségi jelentősége.

— Irta: P f o i f e r J á n o s. —

Ruházatunk megválasztásánál rendszeresen esztetikai, s néha erkölcsi czélok lebegnek szemünk előtt; ami pedig ruházatunk élettani alapon nyugvó kulturális jelentőségét illeti, erről a mindennapi élet nem ritkán meg szokott feledkezni. A főcél alája lévén rendelve a melékezőloknak, világos, hogy föltendő ruhánknál, — létérti küzdelmünk e kiváló fegyverénél, a véletlen szokás, a veszélyes divat lesz az irányadó, s nem bánjuk, ha ruházatunk czélszerűségét a szabó a divatlap szerént nyirbálja meg: zsarnokai lévén a hiúság szerencsétlen szülöttjének, a divatnak.

Tágabb értelemben a ruha és szoba között, — azok rendeltetését véve tekintetbe, — nincs is oly nagy különbség. Vagy oly nagy különbséget találnak-e t. olvasóim a nomád sátorok s az ezeltől oly gyakran viselt bő, nehéz, több-galléru köpeny között? S így csak következtések maradunk önmagunkhoz, ha a szabadban működő természeti erők ellen használt egy másik, jóval nagyobb ruha-darab, a lakoszoba megválasztásánál a szépség s néha az olesóság toladodik előtérbe, mig az erkölcsi s egészségi szempont rendszeren bíralatunkon kívül marad. E tekintetben az ősi hajdantól a mostanig a tetszős, a kellemes mindig megelőzte a hasznost, a jólétet biztosított. Ugyanezt bizonyítják Humbolt orinoco-indiánjai, kiknél az arcz festetlensége oly megvetett dolog vala; Skepe afrikai kísérlete, kiknek vállait verőfényes napon keeskebőr födte, mig esős időben fogvaczagva hönök alá szedték palástjukat; e mellett tanuskodnak a Nootka tengerszorosban lakó indiánok emberi koponyákkal s egyéb esecse-becslékkel díszített lakai, melyek az ott eldobált hus- és növény-maradékok hüze miatt, Cook kapitány szerént, inkább díszítő-ólhoz hasonlíthatók; ugyszintén a mavrik havi, sőt évi fájdalomakba kerülő títovirozása. S ma az a végtelen munka, melylyel ruhánkat minél vonzóbbá akarjuk tenni, az a sok kényelmetlenség, melyet szobáinkban eltűrünk, csakhogy másokat magunk alá gyur-

vagyok... érzem arcomon a halál hideg leheletét, érzem hogy közelegnek végperceim. Mondj el néhány röpke imát annak sirja fölött, kinek büne az volt, hogy szeretett, de megbűnhődött érte sokszorosán.

E szavaknál a napló vége megszakadt.

Ki irhatná le érzelmemet, midőn a néma s mégis fájdalmas sorokat végig olvastam!

Csak egy gondolattal foglalkoztam egész napon át: a csendben nyugvó sirjához zarándokolni. S valóban már másnap jókor kisiettem az indóházhoz, s mi a vonat repülve vitt tova, gondolataim a sir körül tévedeztek.

Megérkezve Gy... be, egyenesen a temetőbe siettem s kérdésemre, hol van a két nappal ezeltől eltemetett szerzetes sirja, a temető öre egy virágokkal borított sirra mutatott. A sirhoz érve a két alak, egy férfi és egy nő, meglepetve tekintettek reám, mintha kérdenék: ki vagy, te jámbor halandó, ki ez ismeretlen halott sirjához zarándokolsz?

Az első meglepetés leküzdése után hozzám lépett a férfi s kérdé, vajjon ismerős sirjához jöttem-e, s oly megható szavakkal kért, hogy mondják valamit a csendben pihenőről.

Elmondtam amit a kis naplóból tudtam és ök könnyes szemekkel hallgattak végig.

A szedőnek.

(Mikor a Bars f. évi 16-ik számában „örökhírű” helyett „örökszívű-t” szedett.)

Hát kritikus lett már a szedő is?!.. Rettenetesség! Nála örökszívű meg az örökhírű egy. — Hogy bizonyos kritikus tudományos, nagy bogarával Tett a „bolond gombák” rendje közé: legyen úgy! — Elelmet keres itt minden; pedig a bogaraknak S férgenek bizonyos gomba dicső eledel!

Ámde, hogy a mi szedőnk is vágyjék ily csemegére!... Brr... sok!... Kaptánál vargane menj te tovább!

Luna

hasznunk s általuk tiszteltessünk: mind azt bizonyítja, hogy a tetszés a hasznos előtt áll.

A civilizáció fejlődésének természetes menete (a lakószobát illetően) az: mely az emberiség művelődésének történetében vörös szálként húzódik végig. A folytonosan előre törekvő civilizáció a lakószobával szemben újabb és újabb igényeket kelt, melyek, amint részben vagy hiányosan, teljesen vagy öszhangzatosan kielégítést nyerne, ép oly mértékben lesznek szellemi fejlettségünk bizonyos fokának mutatóivá. Pompeji föltárt lakásai, melyeknél az élet által támasztható igények oly teljes kielégítést nyertek, hogy a mai kor műveltebb népeinek módosabb osztályai is megirigyelhetik. — a görög-rómaiak magas műveltségét maradványok hirdetik; — a tatárok, kalmukok stb. sátrai, Skócia északi részén található történelmelelőtti idők „Piet háza”-hoz hasonló földnyakai, fészkei, a műveltség kis igényeiről, s azoknak a legprimitív módon való kielégítéséről tanuskodnak.

A lakószoba, — kulturális jelentősége mellett, — a szociális, kényelmi s egészségi igények öszhangzatos kielégítését is követeli.

Kétségtelen, hogy a rómaiak magas erkölcsére lakóházaik, melyekben az élet öszpontosult, nem kis befolyással bírtak. A család bármely tagja, — távozva hazulról, — a család szeretetének melegét, otthona kelleméit, lakása kényelmét nélkülözötte, s mihelyt végezte dolgát, sietett övéhez, honnap jólét, elégedés, nyugalom sugárzott feléje. E tény pedig az egészséges családi s társadalmi élet létrehozásának első, elengedhetlen alapja.

Nem így nálunk, különösen a szegényebb s hozzá még hiányos műveltségűeknél! A család főntartó, végezve terhes napi munkáját, elernyedve a gyilkos műhelyi, vagy gyári levegőtől, hazamenne, — — öh!, de a munka után megérdemelt kényelmes, egészséges lakás helyett egy piszkos, bűzös odú, penészes butorral, vig, egészséges családtagok helyett, kik terhes munkája után ellankadt testére s lelkére varázserővel hatnának, aszott arzu, béna gyermekesport vár reá. — Csodálkozhatunk-e, ha e szomorú körülmények között a szellemileg vagy testileg elfáradt családfőntartó — fölültilés, szórakozás végett, — családi otthonát kerülve, természeti ösztöneit követve: egy reá nézve kellemesebb benyomást tevő koresma, kávéház stb. helyiségét keresi föl?!

Mily erkölcsi veszedelem!, jólétnek, elégedésnek s nyugalomnak nyakát szegő körülmény! A család anyagilag napról-napra süllyed; — a családot ösztartó szeretet szent kötelekei lazulnak; — am azok az erkölcsi élet fájának koronáján tomboló elemek meleg ágyai, emezek a gyökerén rágódó férgek dajkái! A nyomor nő, — a munkakedv megszűnik; s mikor immár többet magukkal vannak, következik a tömegnyomor, egy egész osztálynak legyőzhetlensége, mely a baj forrását a társadalomban keresvén, minden főnálló jó ellen gyűlöletet táplál: s ez száll a proletáriátust!

Természeti ösztöneinknek eme kellemes felé hajló volta, s a művelődés folyton fokozódó igényeinek teljes ki nem elégítése: nem annyira anyagi, mint inkább szellemi szegénységünk kézzelfogható bizonyítékai; mert ha a velünk született kellemesnek kielégítését bármely anyagi áron, — néha egészségünk árán is megvásároljuk: ugy más igények is kielégítést nyerhetnek. következőleg e részbeni hiányaink nem anyagi, de szellemi gyarlóságunk rovására eshetnek. Hiányzik nálunk azon műveltség-szilte, okozatos összefüggés, melynek lakószobánk és érkeink kellemes kielégítése között létezni kell. Ha a civilizált népek kulturális niveaujára emelkedni akarunk, ha egészségünk, jólétünk, nyugalomunk, morálunk érdekeinket eleget akarunk tenni: ugy lakószobánk jólétet, nyugalmat, egészséget, erkölcsöt ezéző érdekeit kellőképen méltányolni, legelső feladataink közé fog tartozni. Mindaddig, míg a koresmák, kávéházak s egyéb nyilvános helyiségek reggeltől estelig és estétől reggelig tömve leendnek: a lakószoba berendezésénél sem a jólét, sem a kényelem, sem a morál nem lehet irányadó; míg a lakószoba kényelmének eme legkézzelfoghatóbb hévmérője oly nagy kelendőségnek örvend: addig a modern társadalom szebb gyümölcseiről nem álmadozhatunk.

Mihelyt az erkölcsi veszedelem, jólét és nyugalom hiányának okait önmagunk-lakta szobánkban keressük, mihelyt meggyőződünk, hogy lakószobánk a modern társadalom egy fontos napikérdése; mihelyt életünk e nélkülözhetlen ruházatánál a kellemest a hasznossal párosítani igyekszünk: a szellemi haladás józan és egészséges talaján fogunk akkor mozoghatni, s a haladó művelődésnek tartozó kötelek lerovása mellett, önmagunk s családunk egészségének nyugalmi s erkölcsi állapotát biztosítottuk. Természetes, míg a közöny ama falai, melyek köztünk s lakószobánk eme fontossága között főnállanak, szellemi fölvilágosodás útján le nem romboltatnak, s míg tévedéseinkben, melyek a naponként használt dolgok teljes ismeretében határozóknak, továbbra is megmaradunk: addig erkölcsi emelkedésről, jóléttörőseiről, s a nyugalom megszerzéséről szó sem lehet.

E tekintetben nőnkre egy fontos kulturális eseménynek a megoldása vár. S habár e föladatunknak parányi szívük határtalan szeretetének sugallata folytán eddig is, most is, ugy amint ezek jóra való ösztönök, — vagy pedig a hiúság ama törekvéseinek, hogy mások által tiszteltessenek, kifolyásai voltak, — eleget tettek és tesznek: mindamellét ennél még mindig többet várunk. Öntudatos cselekvést, mely lakószobánk említett céljai elérésére tervszerűen és hatályosan közreműködhetik!!

Ezuttal megjegyzem, hogy jelen alkalommal a nagyok, a vagyonosak lakószobáival nem lehet foglalkoznom; legyenek azok magyarok, francziák, németek, angolok, vagy oroszok, mindig eleget tehetnek s tehetnek a lakószoba kényelmi, egészségi követelményeinek; ugyszintén a földhöz tapadt anyagi és szellemi koldusok lakóviszonyai is a megbeszélés keretén kívül kell, hogy maradjanak. A nagyobb tömeg: a középosztály szobái azok, melyeknek társadalmi egészségi hivatását kívántam jelen alkalommal kellő világosságba helyezni.

Minden tettünk, vágyunk ösztönszerűleg a jólét felé gravitál: lévén ez létérti küzdelmünknek egyik elendő főcélja s e tekintetben lakószobánk kényelmi s egészségi iránya önmagától kijelölt, mert követelményeinek természetes csirái, azon ösztönökben, — hogy saját magunk házában, másoktól függetlenül, — szeretünk lakni, — megvannak. — E tekintetben fölösleges, érzékünket ez irányban fölkelteni s cselekvésre serkenteni; föladatunk inkább azon eszközök olesó s észszerű megteremtése körül kulminál, melyek az ez alapon való tovább haladás föltételeit megadják. — Olesőbb telek, olesőbb építészerek, egészséges hely, megfelelő anyag! — ez az: ami a középosztály lakásainak egészséges és kényelmes berendezését oly igen szabályozza! Sokkal nehezebb azon balhiedelem megszüntetése, mely a fényelgést, a csillogást véli a jólét, nyugalom, elégedés központjának, mert ez a szellemi fölvilágosultság bizonyos magasabb fokát föltételezi.

Ha e tételt egy magasabb szempontból jövő vizsgálódás tárgyává tesszük, azonnal azon szégyenítő tudatra jövünk, hogy bizonyos örökölt ösztönök sugallatait követjük, amelyeket a kor szeszélyes divatjának cifra sallangjaival megföldoztunk, s nem a saját vizsgálódásaink megdönthetetlen igazságait, melyek által a művelődés nagy épületéhez mi is egy porszemmel járultunk volna. Ha lakószobánkra a haladás bélyegét rá akarjuk nyomni, annak megválasztásánál, az eddigi szokások ellenére, más irányt, — azt, — melyet a tökélesség kijelöl, — kell követnünk.

A lakószobának tehát életünk központjává kell lennie. — Legyen az egy kis világ, a nagy világban; egy kis társadalom, a nagy társadalomban! Életünk e központját magunknak kell megalkotni, s azon lenni, hogy hova-tovább oly eleven, pezsgő centrummá váljunk, mely ép oly nélkülözhetlen legyen reánk nézve, amily égető szüksége van annak mireánk.

Igy tekintve szobánkat, nem kívánhatjuk, hogy fényes palota kaszárnyaszerű tünkelegében legyen az elhelyezve, még kevésbé követelhetjük, hogy az a nagyvárosok zivaja, a pezsgő élet ingerei és zaja közé legyen ékelve. — A lakószobának ily mesterséges uton való megtekintése, az életnek ilyetén élvezése, igényeinket sem kényelmi, sem egészségi szempontból ki nem elégítheti. A nyilvános veszedelmeknek, melyek erkölcsi életünkre oly leigázólag hatnak, ily lakások, illetőleg az ezekben lakó heterogén műveltségek, — kutyorrasai.

Hol lehet itt béke, nyugalom, s hol elégedés, — családi életünknek e nélkülözhetlen alapkelekei?!

Egy házban egy család: ez az, ami lakásunk megválasztásánál, a legelső és legfőbb kellék. A második pedig az, hogy a zajos, népes utcáktól a külső élet tevékeny nyüzgésétől kellőképp legyünk elszigetelve. Akár saját magunk építünk, akár szállást veszünk, e kettőt sohase téveszük szem elől.

Vajjon mi oka annak, hogy az angol, lakják az bár Londonban, sokkal többre becsüli saját otthonát, mint a franczia, ki, mihelyt szerét teheti, a vigalmak, mulatságok után fut? Az építkezési s lakási viszony. Az angol saját maga házáat lakja, nem osztja azt meg senkivel; a franczia szereti a fényes, magában többeket foglaló palotákat. — Amily különbség van Páris, e négy egymás fölött lebegő város, — s London, a 22 [] angol mértföldre terjedő, szilárd földre épült város építkezése között: ép oly nagy a különbség az angol és franczia házas élete között; az első sehohsem találja magát oly jól állandóan, mint saját otthonában, az utóbbi sehohsem unja meg magát annyira, mint ha hosszabb időre otthonához van kötve.

(Folytatás köv.)

Gyógykenőcs egy vergődő szellem tolaszkodásaira.

Vidékünk egyik lapjának „Parlagi hang”-jaiban ismét megszólalt „Censor” és nagy lelki elhatározásról tanuskodó erélyvel nyomatékosan kijelenté: hogy immár az ő türelmének fonalja megint csak elszakadt, (ugyan hányadszor t. Censor ur?), mert hát haitatlan merénylet követettett el a lévai vendéglős ellen! A lévai husvéti-dalestély tudósítója a Barsban — horrendum dictu! — elég vakmerő volt azon merész állítást koczkatatni, hogy a dalestély sikertelenségének előidézésében a lévai vendéglősnek is része volt.

Ha „Veridicus” magas ambíciójával bírnék, rögtön azon kellett volna öntelten kezdenem, hogy ime: nézzetek engem, nem vagyok én nagy ember? mennyire foglalkoznak velem, még egy hírlap is beszél felőlem! No de az ilyen olesó dicsőségtől nem fáj a fejem.

Megvallom, nem szándékom „Censor”-ral polemiba boesajtkozni, mert az általa elővonszolt, jelenleg már semminemű aktualitással sem bíró s különben is jelentéktelen kérdést annyira érdektelennek tartom, hogy bizony gondolkodóba estem a fölött, ha valóban nem követek-e el merényletet a t. közönség türelme ellen akkor, midőn arról még több szót szaporí-

tok. Ép ezért egyszerűen napirendre térek vala fölötte, ha egy oly inkorrekt dolgot nem földztem volna föl „Censor” cikkében, mely az igazságérzet föl-szólalását nyíltan provokálja, (mert hát méltóztatik talán kivételkép kegyesen megengedni, hogy az igazság földerítése, nem exkluzív szabadalma a „Censor” urnak.)

Teljesen fölmentve érzem magamat az alól, hogy „Censor” ama állításának czáfolatába boesajtkozzam, melyszerént a vendéglős ellen emelt vád alaptalan volt, mert hiszen mindenki, ki a dalestélyen jelen volt — és „Censor”-t nem láttuk ott — tapasztalhatta a vád alapos voltát, már pedig valamely tapasztalati tény valóisága egészséges ép érzékkel bíró emberek között nézetkülönbség tárgya nem lehet.

No, de ezt csak „per tangentem” jegyeztem meg, a földolog, mely föl-szólalásom alapját képezi, nem ez, hanem egy kis illetlen turpisság, melyet a szigorú és részrehajlatlan „Censor” magának elnézőleg megengedett. A censor irónjával törölhet, változtathat tetszése szerént, de elferdíteni mások szavait neki sem szabad, beláthatja maga is, hogy ez nem ildomos dolog, „nem chic”, legyen az a censor mindjárt egy gentieman, vagy akár oly nyugtalan lelkületű „Plátomadara”, ki még a semmibe is bele kap, — az egyre megy. És a „Censor” ily bűnben találtatott, mert vegye bárki kezébe a Bars ama számát, melyben a szóban levő dalestélyi tudósítás megjelent, a legelőkelőbb képzelődéssel sem fogja azt kibetűzhetni, mit „Censor” oly alaposan kibetűzött, hogy a dalestély deficiztje miatt — mi egyebiránt fölpanaszolva egyáltalában nem lön — a vendéglős okoltatik, hanem igenis azt, hogy a mulató közönség kedvetlensége, lehangoltsága, vagyis a dalestély szellemi sikerének némi defektusa jó részben a vendéglős mulasztásainak rovatik föl.

Ugy tetszik: a tények pajkos elferdítése kedvenc vesszőparipája „Censor”-nak, ki ezt a sportot oly fékezestett szenvedélylyel látszik üzni, hogy meggon-dolatlan iramodásai közben ime most is egészen a „kocsi kenőcsös ládába” lovagolta be magát.

Mily komikus látványt nyújt ily helyzetben a máskülönbben oly komoly „Censor”!

A „Censor” szemfényvesztésül az ő szellemességének elhasznált „mitraileus”-eit is megropogtatja, midőn a többi között ama ép oly eredeti, mint meg, lepő ötletre jó, hogy a dalestélyi tudósítás alá irt „o”-betű zérásnak is olvasható ám, ez pedig egyértelmű lévén a semmivel, következik tehát, hogy a tudósítást „semmi” ur írta stb. Legyen az ő kedve szerént, elfogadom — Sokratesi értelemben, de nem zárkozhatom el annak megjegyzése elől, hogy „Censor”-ról hivatásánál fogva föltételeztem volna, miszerént tudatával bír annak, hogy „semmi” abszolute nem létezik, és hogy a zérus oly matematikai fogalom, mely lényegesen különbözik a semmitől.

Ez azonban reá nézve tökéletesen mindegy, mert hiszen „Censor” azon irodalmi törpe óriások közé tartozik, kik a halhatatlanságot zsebükben hordozzák, s kik nem azért irnak többé, hogy „valamit” írjanak, hanem hogy önmaguknak tetszelegjenek vele; van-e műveikben valami megemészthető, avagy merő gallimathias? — az mellékes dolog.

„Censor”-nak már van egy jellemző „mottó”-ja, ajánlanám még egy másik gyanánt ezt is: „ne hidd, nem bánom, csak olvasd.”

Megfoghatlan volt előttem az a tárgyhoz nem illő hév, melylyel „Censor” akár csak Minerva Jupiter fejből „az igazság bárdjával” fölfegyverkezve sikra pattant. Töprengtem fölötte: honnét e szolidaritás? mily eredetű lehet voltaképp az ő ezuttal tanusított „Don Quijote”-szerű hősiesség? Megsugták mások: a „Censor” urat rokoni kötelek fűzik a bepanaszolt vendéglőshöz...

Hinc ille furor!
Ézért tartotta ő oly elengedhetlenül szükségesnek, hogy szavát ez alkalommal is „az igazság érdeke”-n fölemelje.*)

*) Meggyőződésünk ugyan, hogy oly Censor-féle kifakadásokra, melyek a fértias komolyságtól annyira elütök: reflektálni nem méltó; t. levelezésünk öhajlásának ezuttal mégis tört engedünk, hogy általa személyesen vélt ügyét lapunkban, hol tudósítása megjelent, védhesse. —Kijelentjük egyszermind, hogy ilyen kritikán aluli tárgyakra vonatkozó vitatkozásnak ezen ul tört nem adunk. — Szerk.

Nyílttér.*)

I.

Friss-töltésű bel- és külföldi Gyógy-ásványvizek kaphatók MEDVECZKY SÁNDOR gyógy-szertárában, Léván.

II.

A Beszedits Sándor-féle könyvkereskedésbe egy tanuló fölvetetik.

III.

Aggódva és szomoruan tekint némely beteg a jövő alé mert eddigelé miúntan ered, ménytelenül használt. Mindenkinék, különösen pedig az ilyen szenvedőknek melegen ajánlható a „Betegbarát” című könyvecske, mert abban bőséges bizonyítékait találják annak, hogy a nehéz beteg is a megfelelő gyógyszerek alkalmazása által szenvedéseitől megszabadult, vagy legalább is enyhülést szerzett. A „Betegbarát” kívánatra Gorischek K. egyetemi könyvtár által (Bécs, 1. Istvintér 9. sz.) ingyen küldetik meg, ugy hogy a megrendelőnek csak a levelezőlapért kell 2 krt kiadni

*) E rovat tartalmáért nem felelős a Szerk.